

Lærerforenings Bestyrelse har vedtaget at gøre en Henstilling til den ærede Kultusminister om at ophæve dette Cirkulære, og noget er der utvivlsomt sket i denne Sag. Det er umuligt, at de Ytringer, som ere faldne i Blade og ogsaa mundtligt f. Eks. overfor mig, kunde være faldne, hvis det ikke var Tilfældet. Jeg forudsætter altsaa, at der er sket en Henvendelse til Ministeren paa en eller anden Maade, og det vilde da have sin Interesse at høre, hvis det passer Ministeren — jeg skal ikke stille Fordring derom —, hvorvidt der er sket en saadan Henvendelse til ham, og hvad Stilling han har taget dertil. Jeg maa formode, hvis Henvendelse er sket, at han har taget Stilling overfor den som nu i Aften. Jeg beklager denne Stilling, thi den røber, som sagt, hos Ministeren en ringe Forstaaelse af, hvad demokratiske Fordringer her i Landet ere, hvor stor Vægt der lægges paa Ligestilling mellem Samfundsborgerne.

Ministeren sagde nogle smukke Ord om, at han ikke vilde være saa haard. Alle disse Talemaader om naadig Herre og mild Dommer, om at vi ikke maa mene det og det, lægger jeg ikke megen Vægt paa. Lad være, det er ikke Retsstillingen. Jeg har ogsaa fremhævet, at det er ikke den direkte Retsstilling for Lærerne, thi de maa staa under samme Love og Regler som andre, men det er selve Forholdet, der vakte en saadan Bitterhed, som bragte den nuværende Landbrugsminister i Fængsel, og som bliver ved at gnave som en Orm indenfor Danmarks Lærerstand. Det gør, at man bestandig møder mugne Ord. Jeg har selv mødt dette som Rigsdagsmand. Man har sagt: Hvorfor sørger I ikke for at faa det ophævet, det er en Skamplet paa den bestaaende Tilstand. Jeg beklager derfor i og for sig den Stilling, Kultusministeren har taget, thi der kan efter den neppe næres Forventning om, hvad vi dog havde troet, at Ministeren ved at overveje Sagen vilde komme til det Resultat, at han kunde opfylde vore Ønsker. Det kunne vi altsaa skyde en hvid Pind efter.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Enevold Sørensen): Vi fik ikke at vide, hvilken Vægt den ærede Ordfører for Forespørgerne virkelig lægger paa, at Lærerne nu fik Ret til at melde sig ind i Riffeforeninger. Al den Tale, Ordføreren kom med om den Bitterhed og Harme, Cirkulæret vakte i 1885, kan være rigtig nok, men det kommer kun ikke

denne Sag ved. Det maatte vække Harme, at Lærerne fik Ordre til ikke at indmelde sig i en bestemt Art af Foreninger, som den Gang søgtes oprettede, og ved dette Paabud, men ogsaa kun ved dette, fik de en særlig Retsstilling fremfor og udenfor alle andre. Men absolut ikke ved det andet Paabud, ved det, der alene nu har Betydning, at de ere blevne advarede med Hensyn til Følgerne af en agitatorisk ophidsende Optræden. Dette giver ikke nogen som helst Ændring i Lærernes Retsstilling, det hørte jeg da ogsaa Ordføreren selv indrømme. Hvis det virkelig var saaledes, at først naar Cirkulæret ophævedes, kom Lærerne til at staa lige med de andre Samfundsborgere, hvis der virkelig var noget i den Paastand, at dette Cirkulære med sit Raad til Lærerne om at passe paa, da den Regering, der sad, vilde være rask til at komme med Sagsanlæg, gav dem en særlig Retsstilling, saa vil jeg hertil bemærke: Blandt Forespørgerne findes to Lærere, to Kaldsfæller af denne Stand; mærkeligt vilde det saa være, at de i en lang Aarrække have siddet paa Tinge uden nogen Sinde at gøre det allerfjerneste Arbejde for at faa dette Forhold ændret. Den ene af disse to Lærere, Ordføreren for Forslagsstillerne, har tilmed gennem en Aarrække været Medlem af Bestyrelsen for dette Tings Flertal. Det vilde jo have været ham den letteste Sag af Verden, hvis der virkelig havde ligget noget som helst til Grund for den Forargelse, det ærede Medlem føler i Aften, en Gang at sige i Bestyrelsen: Lad os faa det Spørgsmaal taget op til Forhandling. Og efter 1901, da det ærede Medlem sad i Bestyrelsen for det Parti, ud af hvilket Regeringen var dannet, vilde det dog have været ganske naturligt, om det ærede Medlem havde sagt til Bestyrelsen, til Partiet, til Ministeriet: nu rejse vi dette Spørgsmaal, nu skaffe vi Lærerne den Stilling tilbage, at de ere lige med andre Samfundsklasser, ved at Cirkulæret ophæves. Jeg har imidlertid ikke hørt noget som helst fra eller om det ærede Medlem i den Retning. Jeg har set et Referat af et Svar, som det ærede Medlem vel har givet paa et politisk Møde, hvor han blev spurgt om dette Cirkulære, og hvor han svarede, at en Ophævelse vilde ikke have nogen praktisk Betydning. Saaledes har det ærede Medlems Standpunkt været tidligere. Jeg skal i øvrigt ganske henholde mig til mit Svar, at den Del af Cirkulæret, som kunde direkte ophæves, er Forbudet imod, at Lærerne gaa i Riffeforeninger, men en Op-